

ЧОВЕШКИ КАПИТАЛ И ПРЕДПРИЕМАЧЕСТВО. ФОРМИРАНЕ НА ЕКИП ЗА РЕАЛИЗИРАНЕ НА ПРЕДПРИЕМАЧЕСКАТА ВЪЗМОЖНОСТ

Лекция 6

Бизнес предприемачество
Лидия Гълъбова ©
Стопански факултет

ЧОВЕШКИ КАПИТАЛ И ПРЕДПРИЕМАЧЕСТВО

„Повечето ми неуспехи се дължат на погрешно избран екип, а не на лоша идея.“

Артър Рок

ОСНОВНИ МОМЕНТИ

- ◉ Същността на човешкия капитал;
- ◉ Разликата между човешки капитал и човешки ресурси;
- ◉ Ролята на човешкия капитал при изграждане на предприемачески екип;
- ◉ Какво е групова динамика и как се изграждат екипи.

ЧОВЕШКИ КАПИТАЛ И ПРЕДПРИЕМАЧЕСТВО

- За формиране на предприемачески екип е важно наличието на предприемач с добре развит усет, ръководни и лидерски умения и достатъчно и качествен човешки ресурс.
- При предприемаческия тип предприятия, подобно на всички останали предприятия, качеството на управление е в основата на успешното извършване на стопанската дейност.

ЧОВЕШКИ КАПИТАЛ И ПРЕДПРИЕМАЧЕСТВО

- *Човешки ресурс* - хора, които под една или друга форма участват в стопанската дейност. В резултат на възгледите на бихейвиористите (Мейо, 1930), започва да се отчита фактът, че те са по-особен, различен от останалите видове ресурс.
- *Човешки капитал* (Бекър, 1993 и Бел, 1999) - свързан е преди всичко с характерни за отделния човек качества, като например: ценностна система, знания, опит, компетенции, отношение, мотивация, мрежа от контакти, ангажираност с решаваните проблеми, здраве, способност за работа и др.

ЧОВЕШКИ КАПИТАЛ И ПРЕДПРИЕМАЧЕСТВО

- Според Бекър (1993) човешкият капитал може целенасочено да бъде развиван и увеличаван.
- Бекър (1993) подчертава, че разходите за обучение и образование, а също така и за здраве и здравеопазване са инвестиция.
- Хората не могат да бъдат разглеждани отделно от техните знания, умения, здраве, начин на мислене и ценностна система.

ЧОВЕШКИ КАПИТАЛ И ПРЕДПРИЕМАЧЕСТВО

- При *човешкия ресурс* вниманието е насочено към разходите, свързани с неговото осигуряване.
- Цената на *човешките ресурси* се определя на основа разходите за заплата и осигуровки.
- При *човешкия капитал* се акцентира върху стойността, която предприятието генерира в резултат на наличния *човешки капитал*.

ЧОВЕШКИ КАПИТАЛ И ПРЕДПРИЕМАЧЕСТВО

- За разлика от *човешкия ресурс*, при който вниманието е насочено към разходите, свързани с неговото осигуряване, при *човешкия капитал* се акцентира върху стойността, която предприятието генерира в резултат на наличния *човешки капитал*.
- *Човешкият ресурс* се разглежда по-скоро статично, докато *човешкият капитал* подлежи на развитие и неговото увеличаване води до увеличаване на стойността за предприятието.

ЧОВЕШКИ КАПИТАЛ И ПРЕДПРИЕМАЧЕСТВО

- Успешните предприемачи притежават уменията да разпознават:
 - потенциала за развитие, трупане на знания и желание за по-нататъшно учене у хората;
 - отношението към работата и ценностната система на отделния човек;
 - предприемаческата нагласа и предприемаческият тип поведение.

ЗНАНИЯ И КОМПЕТЕНЦИИ НА ПРЕДПРИЕМАЧА

- ◉ Предприемач vs Мениджър
- ◉ Способност за развитие, учение, натрупване на нови знания и умения
- ◉ Компетенции
- ◉ Трезва преценка и липса на илюзии и безпочвени амбиции

ЗНАНИЯ И КОМПЕТЕНЦИИ НА ПРЕДПРИЕМАЧА

- ◉ Управление на конфликти
- ◉ Посредничество и балансиране при наличие на различни гледни точки и интереси
- ◉ Намиране на решение при наличие на явни противоречия
- ◉ Изграждане на екипи
- ◉ Постигане на решения с консенсус

ПРЕДПРИЕМАЧЕСКА КУЛТУРА

- ◉ Предприемаческата култура е свързана с:
 - Начин на мислене
 - Отношение
 - Ценностна система
- ◉ Характерно за предприемаческата култура е:
 - Стремежа за развитие;
 - Нови постижения, подобрение и успех;
 - Чувството сред членовете на екипа за обща цел и съпричастност.

ПРЕДПРИЕМАЧЕСКА КУЛТУРА

- ◉ Изграждането на предприемаческа култура е свързано със следните умения на мениджърите:

- Разпознаване и справяне с иновациите;
- Поемане на рискове;
- Бързина на реакцията;
- Справяне с неуспехите;
- Изграждане на колективен дух, насърчаващ добрата работа;
- Насърчаване на иновативността и творчеството;
- Разбиране на взаимовръзките между задачите, лидер и последователи.

ПРЕДПРИЕМАЧЕСКИ ЕКИП

- ◉ Управленският екип може да се окаже най-важното конкурентно предимство за дадена индустрия.
- ◉ Привлекателните възможности привличат и хора, които имат специални умения и подпомагат формирането на силен екип.
- ◉ Рядко непривлекателна възможност е свързана със силен екип с добри професионални умения.

ПРЕДПРИЕМАЧЕСКИ ЕКИП

- ◉ Връзка между предприемаческия екип и потенциала да се привличат капитали.
- ◉ Предприемачът-единак може да създаде бизнес за изкарване на прехраната, но този който създава екип, създава организация и предприятие, което генерира стойност.
- ◉ Изграждането на бизнес с голям потенциал без екип е изключително трудно!

ПРЕДПРИЕМАЧЕСКИ ЕКИП

- Много предприемачи не обичат да имат партньори, а други са доволни, само ако имат пълен контрол - това означава, че те търсят служители, а не партньори.
- Статистиката показва, че високо-технологични предприятия, които се управляват от екип имат по-голям процент на успеваемост и успяват да се разраснат.
- Важно е не само наличието на екип, но и качеството на екипа!

ПРЕДПРИЕМАЧЕСКИ ЕКИП

- Изграждане на предприемачески екип:
 - Визия за бъдещето;
 - Ръководене, вдъхновяване и убеждаване на ключови хора;
 - Изграждане на екип и работа в екип.

ПРЕДПРИЕМАЧЕСКИ ЕКИП

- Екипите на предприятията, които успешно разрастват своята дейност съчетават:
 - **Кохезия** - ако предприятието спечели, всички печелят.
 - **Работа в екип** - правят се усилия да се улесни работата на другите, да се мотивират хората като се отчитат успехите на всички.
 - **Интегритет** - работата трябва да се върши без да се жертват качеството, здравето или личните стандарти.
 - **Ангажираност с дългосрочната цел**
 - **Ангажираност към генерирането на стойност**

ПРЕДПРИЕМАЧЕСКИ ЕКИП

- **Доверие и интегритет** - необходимо е предприятието да има добра репутация в това отношение.
- **Честност** - основателите на предприятието знаят ли какво правят и наясно ли са, какво не знаят?!
- **Знаят ли какви са недостатъците или проблемите при осъществяване на тяхната дейност и в работата на екипа.**

ПРЕДПРИЕМАЧЕСКИ ЕКИП

● Лични качества

- Съответствие между целите на предприятието и личните цели
- Съответствие между потребностите на бизнеса и това, което неговите създатели искат да постигнат като краен резултат

ПРЕДПРИЕМАЧЕСКИ ЕКИП

“Успех е да постигнеш това, което искаш. Щастие е да искаш това, което получаваш.”

Дороти Стъвънсон

ПРЕДПРИЕМАЧЕСКИ ЕКИП

● Преодоляване на неуспехите

- Риск от провал
- Възможности за справяне с финансовите задължения в случай на неуспех
- Психологическа и социална страна на въпроса - преодоляване на усещането за провал

ПРЕДПРИЕМАЧЕСКИ ЕКИП

- **Еволюционен процес** - комбинацията от подходящия екип и подходящата предприемаческа възможност може да се окаже печеливша.

● Попълване на пропуските

● Основателят

● Предприемаческата възможност

● Външни ресурси

● Други фактори

- Ценности, цели и ангажираност
- Разпределение на ролите
- Менторски групи

ПРЕДПРИЕМАЧЕСКИ ЕКИП

● Цена на пропуснатите възможности (Алтернативна цена)

- Реализирането на дадена предприемаческа дейност включва и т.нар. цена на пропуснатите възможности - т.е. предприемачът, който може да реализира и разработи нов бизнес притежава редица умения, които са ценени също и от други предприятия.
- В зависимост от успеха или неуспеха на предприемаческата дейност ще се промени "имиджа" на предприемача.

ПРЕДПРИЕМАЧЕСКИ ЕКИП

- Членовете на предприемаческия екип трябва да намират предприемаческата възможност за желана. Не всяка добра възможност е желана за всички.
- Поносимост на стрес при бързорастящ, високорисков бизнес.
- Напасване между *откривателите на предприемаческата възможност, предприемаческия екип, възможността и необходимите ресурси*, а също и *подходящия момент за стартиране на дейността*.

ПРЕДПРИЕМАЧЕСКИ ЕКИП

- Екип - висококачественият и добър екип е незаменим!
- Приспособимост и способност за бърза реакция на екипа към бързо променящите се условия на външната среда.
- Адаптивността към различни нови стратегии е важна за оцеляването и успеха.

МОТИВАЦИЯ

- **Какво мотивира предприемачите да поемат риск и да започнат собствен бизнес?**

- Независимост
- Удовлетвореност от реализация на идеите
- Доказване на собствените способности
- Пари

УСЕЩАНЕ ЗА УДОВЛЕТВОРЕНОСТ

- **Усещането за удовлетвореност** е концепция, която описва динамичния процес на взаимодействие на хората със заобикалящия ги свят.
- **Усещането за удовлетвореност** обхваща едновременно баланса между личните способности и компетенции и изискванията на работната задача, както и баланса между работа и лично време.

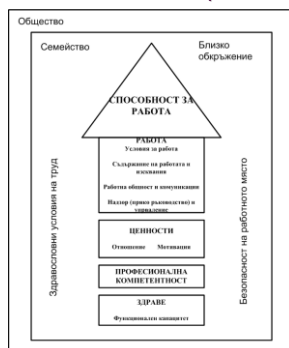
УСЕЩАНЕ ЗА УДОВЛЕТВОРЕНОСТ

- **Удовлетвореност от начина на живот и усещане за просперитет**
 - здраве;
 - условия на живот;
 - усещане за сигурност, ред и законност,
 - социален статус и признаване в обществото,
 - „способност за работа” (‘work ability’)

УСЕЩАНЕ ЗА УДОВЛЕТВОРЕНОСТ

- **Удовлетвореност от работата и бъдещи перспективи за развитие и просперитет**
 - здраве,
 - здравословни и безопасни условия на труд,
 - фирмена култура/работен климат,
 - стил на управление,
 - система за оценка и заплащане на труда,
 - мотивация,
 - обучение през целия живот - квалификация и преквалификация,
 - лично професионално развитие,
 - перспективи за израстване в кариерата,
 - насърчаване на генерирането на иновации и обмена на знания,
 - способност за работа, капацитет за работа,
 - социален статус в предприятието,
 - уважение към положения труд.

„СПОСОБНОСТ ЗА РАБОТА“ (“WORK ABILITY”)

„СПОСОБНОСТ ЗА РАБОТА“ (“WORK ABILITY”)

- 1980 - Финландия - “способност за работа” - свързва се с 4 основни фактора, които оказват влияние върху способността на човек да работи до достигане на възраст за пенсия:

- Лично здраве
- Работна общност
- Работна среда
- Компетенции

РАБОТНА ОБЩНОСТ

- Какви условия са необходими за изграждане на “привлекателна” (мотивираща) работна общност?

- Комуникация
- Създаване на предпоставки за споделяне на знания
- Чувство за съпричастност
- Признание на индивида

РАБОТНА СРЕДА

РАБОТНА СРЕДА

РАБОТНА СРЕДА

РАБОТНА СРЕДА

РАБОТНА СРЕДА

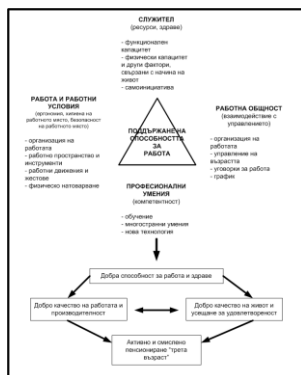
- 20-те най-привлекателни работни места
- <http://www.incomediary.com/top-20-most-awesome-company-offices>
- Работна среда в Google
 - <http://www.youtube.com/watch?v=4YA9QWceEfE&feature=related>
 - <http://www.youtube.com/watch?v=PA54HWLZ2e4>
 - http://www.youtube.com/watch?v=wsnSBhWEyK4&feature=player_detailpage
- Работна среда в Intel
- http://www.youtube.com/watch?v=Z_exfuS5Ttc&feature=relmfu

„СПОСОБНОСТ ЗА РАБОТА” ('WORK ABILITY')

- **Компетенции** - успешно проявено съчетание, съвкупност от знания, умения, нагласи и поведения на служителите за постигане на резултати (желани нива на представяне) в дадена професионална роля и в определена организация.
- Компетенциите са способности, но не вродени способности, а такива, които са развити чрез познание - учене и опит, чрез натрупване на знания и формиране на умения.
- ISO: 10018:2012 “Системи за управление на качеството. Указания. Приобщаване и компетентност на персонала”

„СПОСОБНОСТ ЗА РАБОТА“ ('WORK ABILITY')

- Ilmarinen (1995; 1999a) определя способността за работа като взаимодействие между индивидуалните ресурси и изискванията на работната задача.
- Индивидуалните ресурси включват:
 - Здраве и капацитет
 - Обучение и компетенции
 - Ценности и отношение
 - Мотивация и удовлетвореност от работата

„Способност за работа“ ('work ability')

БЛАГОДАРЯ ЗА
ВНИМАНИЕТО!

Лидия Гълъбова
каб.3606
тел. 02/ 965 39 15
E-mail: lgalabova@tu-sofia.bg